

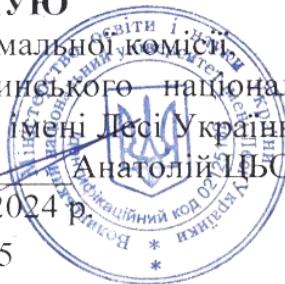
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор Волинського національного
університету імені Лесі Українки
Анатолій ЦВОСЬ

«09» квітня 2024 р.

Протокол № 5

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ІСПИТУ ЗАМІСТЬ ЄФВВ

**ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСНОМУ ВІДБОРІ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

на основі раніше здобутих рівнів вищої освіти бакалавра (НРК 6),
магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК 7),

**яким надано таке право відповідно до спеціальних умов Правил
прийому до ВНУ імені Лесі Українки в 2024 році**

**ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ**

освітньо-професійна програма – МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до п.п. 8.3 розділу VIII Спеціальних умов участі у вступній кампанії Правил прийому до Волинського національного університету імені Лесі Українки в 2024 році спеціальними умовами участі у конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 або НРК7 є участь у конкурсному відборі на навчання за результатами співбесіди з іноземної мови замість ЄВІ та/або фахового іспиту замість Єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ).

Програма фахового іспиту формується для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» і має на меті виявити знання, уміння і навички здобувачів освіти із фахових дисциплін циклу загальної й професійної підготовки, а саме освітніх компонентів: «Теорія міжнародних відносин», «Історія міжнародних відносин», «Конфліктологія та теорія переговорів», «Міжнародні відносини і світова політика», зовнішні політики країн та регіонів.

Інформаційний обсяг дисциплін визначає рівень набуття здобувачем освіти компетентностей, результатів навчання, що визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://bit.ly/3VvOOMM>), освітньо-професійної програми (<https://bit.ly/415KRQe>) та навчального плану 2019 р. (<https://bit.ly/3NAotv5>) із врахуванням вимог до складання такого типу програм.

Здобувач освіти повинен *знати*: природу, динаміку, особливості забезпечення міжнародної безпеки на глобальному, регіональному та національному рівнях; природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів; природу міжнародного співробітництва; співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці; принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою; визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, особливостей формування та реалізації зовнішньополітичних рішень; природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях; поняття та сутність міжнародних відносин, зміст основних категорій та понять, методи аналізу міжнародних відносин; основні історичні етапи розвитку міжнародних відносин; характерні риси міжнародно-політичних проблем різних регіонів у ХХ – поч. ХХІ ст.; особливості зовнішньої політики країн регіонів.

Здобувач освіти повинен *вміти*: виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, динаміку, принципи організації міжнародних відносин; аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру, динаміку міжнародних відносин й зовнішньої політики держав; застосовувати знання характеристик розвитку країн і регіонів, особливостей, закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;

аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їхнє місце у системі міжнародних відносин; застосовувати отримані вміння й навички для вирішення практичних питань пов'язаних із розвитком міжнародних відносин у світі; розуміти основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин; узагальнювати та аналізувати отриману інформацію про міжнародні події.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Історія міжнародних відносин (від найдавніших часів до Першої світової війни)

Міжнародні відносини і дипломатія Стародавньої Греції, Греко-перські війни. Пелопонеська війна. Пунічні війни. Зовнішня політика античних держав. Зовнішня політика і міжнародні відносини в період Середньовіччя. Хрестові походи на Святу землю в XI-XII століттях: причини, хід і наслідки. Золота Орда. Столітня війна. Тридцятилітня війн: передумови, причини, періодизація. Вестфальський мир та його основні наслідки. Міжнародні конфлікти після завершення Тридцятилітньої війни. Війна за іспанську спадщину. Віденський конгрес. Основні конфлікти XVIII – поч. XIX ст. Наполеонівські війни в Європі. Основні рішення Віденського конгресу. Об'єднання Італії. Два варіанти об'єднання Німеччини. Війни за перерозподіл світу. Союз трьох імператорів.

Міжнародні відносини і світова політика (XX ст. – поч. XXI ст.)

Передумови формування військово-політичних угруповань у Європі в кінці XIX – поч. XX ст. Антанта. Троїстий союз. Особливості міжнародних відносин в період Першої світової війни. Репараційна проблема у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду. Основні конференції міжвоєнного періоду, їх основні рішення.

Утворення вогнища Другої світової війни в Європі і на Далекому Сході. Доктрина Танаки. План Барбаросса. Мюнхенська конференція. Пакт Молотова-Рібентропа. Політика умиротворення агресора. Антикомінтернівський пакт. Особливості міжнародних відносин в період Другої світової війни. Основні конференції періоду Другої світової війни, їх основні рішення. Операція Оверлорд. Геополітичні наслідки Другої світової війни.

Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Причини та передумови виникнення холодної війни. Становлення блокового протистояння. Зовнішньополітичні доктрини США та СРСР. Німецька проблема в період холодної війни. Берлінський мур. Деколонізаційні процеси. Загальноєвропейський процес та його роль у завершенні епохи блокового протистояння. Основні конфлікти періоду холодної війни. Карибська криза.

Основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Параметри сучасної міжнародної безпеки. СНО-1. Сучасні конфлікти. Європа в системі сучасних міжнародних відносин. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході на рубежі XX-XXI ст. Міжнародні відносини в Центральній, Південній, Південно-Східній і Північно-Східній Азії на

рубежі ХХ-ХХІ ст. Африка як регіон геостратегічної периферії на сучасному етапі. Латинська та Північна Америка в сучасних міжнародних відносинах.

Зовнішня політика країн регіонів

Зовнішня політика країн Західної Європи. Зовнішня політика країн ЦСЄ і ПСЄ. Зовнішня політика країн Північної Америки. Формування глобального бачення зовнішньополітичних інтересів США на сучасному етапі. Кольорові революції в країнах пострадянського простору.

Сучасний стан, проблеми та перспективи співробітництва України з ЄС і НАТО. Стратегічні інтереси України на Близькому Сході. Потенціал співробітництва України з країнами Центральної Азії. Основні принципи та форми розбудови відносин України з країнами Південної і Південно-Східної Азії. Національні інтереси України на африканському континенті. Місце країн Латинської Америки в системі зовнішньополітичних інтересів України. Співробітництво України з СОТ, МВФ, ОЧЕС, ОБСЄ. Радою Європи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бівор Е. Друга світова війна. Київ: КМ-Букс. 2022. 824 с.
2. Вахудова М.-А. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. Київ: Втдав. Дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 379 с.
3. Верстюк В. Ф. Історія України. Київ: Альтернативи, 2002. 472 с.
4. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2002 роки. Київ: Либідь, 2004. 624 с.
5. Головченко В. І., Степанов О. П. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. Київ: Юрисконсульт, 2014. 424 с.
6. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 року. Київ: Наш формат, 2020. 930 с.
7. Дженкінс С. Стисла історія Європи. Від Перікла до сьогодні. Київ: КМ-Букс, 2021. 376 с.
8. Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 154 с.
9. Дорош Л. О. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: навч. посібник / Л. О. Дорош, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. Львів: Вид.-во львівської політехніки, 2013. 176 с.
10. Дорошко М. С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД : навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2011. 204 с.
11. Дорошко М. С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посіб. Київ, 2012. 228 с.

12. Зінько І. Зовнішня політика країн Північної Європи. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 328 с.
13. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
14. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 424 с.
15. Історія міжнародних відносин : підруч. І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
16. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 271 с.
17. Крапівін О. В. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи: Навчальний посібник для студентів. Донецьк, 2012. 274 с.
18. Культурна дипломатія : навч. посібник / за заг. ред. І. Б. Матяш, В. М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252 с.
19. Кучика О. С. Міжнародні організації: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 749 с.
20. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
21. Лісовський П., Лісовська Ю. Політика міжнародних відносин. Проблеми і перспективи: Навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2021. 350 с.
22. Масальський М., Мацях М. Теорія міжнародних відносин. Київ: Знання, 2007. 461 с.
23. Міжнародні відносини та світова політика : [навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл.] / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжола та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.
24. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник. О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
25. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський, за ред. В. А. Манжолі. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 863 с.
26. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право : навч. посібник / М. З. Мальський, Ю. М. Мороз, О. С. Кучик та ін. ; за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. Київ: Знання, 2010. 463 с.
27. Основи теорії міжнародних відносин : навчальний посібник / Л. О. Дорош та ін. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. 244 с.
28. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія. Підручник. Київ: ВАДЕКС, 2019. 318 с.

29. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник. Київ: Знання, 2019. 398 с.

30. Стройко Т. В. Міжнародні організації: навч. посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2018. 250 с.

31. Требін М. П., Герасіна Л. М., Погрібна В. Л. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. Харків: Право, 2016. 540 с.

32. Турчин Я.Б., Демчишак Р.Б., Матлай Л.С. Історія міжнародних відносин (1914–2015): навчальний посібник для студентів ВНЗ Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 140 с.

33. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2005. 324 с.

34. Шергін С. Політологія міжнародних відносин : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий іспит відбуваються у формі тестування. Конкурсний бал оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Абітурієнт розв'язує 20 тестових завдань. Вступнику необхідно при виконанні кожного завдання обрати правильну відповідь і позначити її у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

1 рівень (високий): 200-180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем.

2 рівень (середній): 179-160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159-140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний

характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Вступник недостатньо обізнаний з матеріалом та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139-100 балів виставляється за поверхневі знання, не чіткі відповіді, які свідчать про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. З програмою фахового іспиту та списком рекомендованої літератури вступник не ознайомлений, понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової
атестаційної комісії

Антоніна ШУЛЯК

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ